

ТЕМА 3. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ПОДВІЙНИЙ ЗАПИС

Лектор

К.е.н., доц. каф. ОЕФ Мороз С.Г.

ПЛАН

1. Рахунки бухгалтерського обліку, їх зміст та побудова
 2. Класифікація рахнків БО
 3. План рахунків бухгалтерського обліку
 4. Метод подвійного запису
-

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгалтерський фінансовий облік : підруч. для студ. спец."Облік і аудит" вищ. навч. закл. / за заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і переробл. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 912 с.
2. Сук Л. К. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 507 с.
3. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2008. – 608 с.

1. РАХУНКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ЇХ ЗМІСТ ТА ПОБУДОВА

Рахунки – це один з елементів методу бухгалтерського обліку, що становить спосіб групування і поточного відображення за певними ознаками наявності та руху засобів підприємства та їхніх джерел і господарських процесів.

цього процесу:

Для кожної групи активів підприємства, джерел їх формування та господарських процесів відкривають рахунок.

Рахунки бухгалтерського обліку схематично зображують у вигляді двосторонньої таблиці, ліву сторону якої позначають терміном **дебет**, а праву – **кредит**.

ПРИКЛАД

Для обліку основних засобів відкривається рахунок «Основні засоби», для обліку виробничих запасів – «Виробничі запаси», для обліку процесу виробництва – «Виробництво»

СТРУКТУРА РАХУНКУ

Активний рахунок

Дебет	Кредит
Сальдо - залишок засобів на початок місяця	Оборот - зменшення засобів (-)
Оборот - збільшення засобів (+)	
Сальдо - дебетове	

Пасивний рахунок

Дебет	Кредит
Сальдо - залишок джерел засобів	Оборот - зменшення джерел засобів (-)
Оборот - збільшення джерел засобів (+)	
Сальдо - кредитове	

Активні рахунки

призначені для відображення інформації про наявність та рух активів і відкриваються для статей балансу, які знаходяться в активі бухгалтерського балансу ("Основні засоби", "Виробничі запаси", "Рахунки в банках", "Розрахунки з покупцями та замовниками" тощо)

Пасивні рахунки

призначені для відображення інформації про наявність та зміни джерел утворення активів і відкриваються для статей балансу, що містяться в пасиві балансу ("Зареєстрований (пайовий) капітал", "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)", "Довгострокові позики", "Розрахунки з постачальниками та підрядниками", тощо).

Залишок на активному рахунку:

$$\text{К. с-до ДТ} = \text{Поч. с-до ДТ} + \text{Об. ДТ} - \text{Об. КТ}$$

Активні рахунки мають залишок завжди **дебетовий** (оскільки не можна витратити більше ніж є в наявності та надійшло)

Залишок на пасивному рахунку:

$$\text{К. с-до КТ} = \text{Поч. с-до КТ} + \text{Об. КТ} - \text{Об. ДТ}$$

Пасивні рахунки завжди мають **кредитовий** залишок (оскільки джерела засобів обмежуються наявними господарськими засобами)

2. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку

КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ

РАХУНКІВ

За
призначенням і
структурою

Основні - характеризують склад і структуру ресурсів підприємства, джерела їхнього формування, їхню наявність і рух

інвентарні (матеріальні)

грошові

розрахункові

фондові (рахунки капіталу)

Контрактивні

Контрпасивні

Регулюючі - призначені для обліку сум, на які необхідно зменшити чи збільшити залишок за основним рахунком з метою його уточнення

Розподільчі рахунки призначені для обліку витрат, що вимагають перерозподілу, і тому в момент їхнього запису не можуть бути віднесені на відповідні рахунки.

Операційні

Калькуляційні рахунки призначені для обліку витрат за окремими статтями калькуляції визначення собівартості виробництва продукції

Транзитні (рахунки класу 8 "Витрати за елементами")

Результатні рахунки використовуються для відображення і порівняння витрат і доходів.

Позабалансові відображають кількість, якість і вартість майна та заборгованість, які фактично не належать підприємству

КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БАХАНКІВ

За економічним
змістом

рахунки
господарських засобів
(активів)

Рахунки необоротних
активів

Рахунки запасів

Рахунки грошових
коштів

Рахунки коштів у
розрахунках

рахунки джерел
господарських засобів
(пасивів)

Рахунки власних
джерел

Рахунки залучених
джерел

рахунки
господарських
процесів

Рахунки процесу постачання

Рахунки процесу виробництва

Рахунки процесу реалізації

3. План рахунків бухгалтерського обліку

План рахунків бухгалтерського обліку

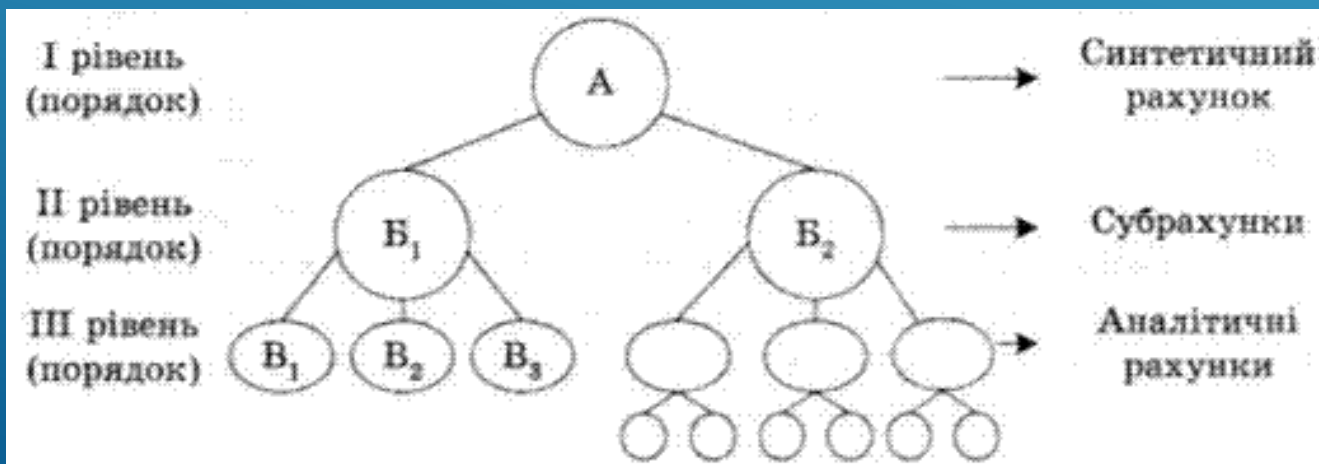
застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім банків і бюджетних установ) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій складається з **10 класів**, дев'ять з яких складаються з **балансових рахунків** (з 1 по 9) і один (нульовий) – із **позабалансових рахунків**.

Кожен клас складається із **синтетичних рахунків** першого порядку, номер кожного синтетичного рахунка представлений **двома** цифрами, перша з яких означає належність рахунка до визначеного класу, друга – порядковий номер усередині класу.

Підприємство може вводити свої **субрахунки другого порядку, аналітичні** рахунки, що будуть рахунками третього порядку, четвертого та ін. залежно від ступеня деталізації обліку і специфіки діяльності підприємства.

Назва групи за призначенням й економічним змістом	Структура фінансового звіту	Назва класу плану рахунків
Рахунки ресурсів підприємства	Розділ 1 активу балансу	1. Необоротні активи
	Розділ 2 активу баланс	2. Запаси
	Розділ 2 активу балансу	3. Кошти, розрахунки та інші активи
	Розділ 3 активу балансу	2. Запаси (рахунок 286)
Рахунки джерел формування ресурсів	Розділ 1 пасиву балансу	4. Власний капітал
	Розділ 2 пасиву балансу	5. Довгострокові зобов'язання
	Розділи 3 і 4 пасиву балансу	6. Поточні зобов'язання
Рахунки господарських процесів	Розділ 1 та Розділ 2 Звіту про фінансові результати	7. Доходи і результати діяльності. 9. Витрати діяльності
	Розділ 3 Звіту про фінансові результати	8. Витрати за елементами

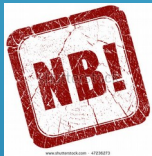

4. Метод подвійного запису

Подвійний запис –

відображення кожної господарської операції двічі, за дебетом одного і за кредитом другого рахунків в одній і тій же сумі

Кожна операція обумовлює зміни у двох частинах: в активі, у пасиві чи в активі та пасиві одночасно

Скільки не було б операцій, але загальна сума записів за дебетом рахунків завжди має дорівнювати загальній сумі записів за кредитом рахунків.

Кореспонденція рахунків (бухгалтерська проводка (проведення), контирування) – це взаємозв'язок між рахунками, що виникає шляхом подвійного запису.
Рахунки, що беруть участь в кореспонденції, - **кореспондуючими**

Приклад

Операція. На поточний рахунок у банку в національній валюті надійшли кошти з каси на суму 35000 грн.

Дана операція викликає зміну в складі грошових коштів у касі (зменшення) і на рахунках у банку (збільшення).

Обидва ці активи відображаються на активних рахунках:

30 "Каса" та 31 "Рахунки в банках".

! *Збільшення на активних рахунках відображається за дебетом, а зменшення за кредитом.*

Дт 31 Рахунки в банках	35000 грн.
Кт 30 Каса	35000 грн.

Синтетичні рахунки - балансові рахунки, які призначені для обліку економічно однорідних груп засобів, їх джерел та господарських процесів у грошовому вимірнику.

облік, який здійснюють на підставі таких рахунків, називається **синтетичним обліком**.

Для складання фінансової звітності

Аналітичні рахунки – призначені для деталізації інформації, наданої на синтетичних рахунках

Облік, що здійснюється на підставі аналітичних рахунків, називається **аналітичним**, в якому, крім грошового, застосовують натуральні й трудові вимірники

Бажаю успіхів!
ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

